ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

ACADEMIC LEADERSHIP OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS THAT AFFECTS THE TEACHING AND CHILD CENTER LEARNING PROCESS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE NAKHON SI THAMMARAT

[1]วารุณี ศรีสวัสดิ์, [2]รัฐพร กลิ่นมาลี และ [3]นพรัตน์ ชัยเรือง

[1]Warunee Srisawat, [2]Rattaporn Klinmalee and [3] Nopparat Chairueng

[1]มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ประเทศไทย

[1]Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand.

[1]6455701004@nstru.ac.th

Received: May 16, 2024; **Revised**: June 23, 2024; **Accepted**: August 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

---

[1] นักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

[2] อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

[3] อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพ และการส่งเสริมการเรียนการสอน และ 4) แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 1) ด้านการกำหนดเป้าหมาย ผู้บริหารใช้หลักการบริหารกระบวนการมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายสอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัด 2) ด้านการสร้างเครือข่ายทางสังคม ผู้บริหารใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เตรียมการและหาแนวร่วมพัฒนา 3) ด้านการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้บริหารนิเทศแบบกัลยาณมิตร ให้ข้อเสนอแนะเชิงบวก 4) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจกฎหมายการศึกษา ทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ 5) ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพ พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน รวมทั้งสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Abstract

This research aimed to : 1) To study the academic leadership of educational institution administrators. 2) To study the teaching and child-centered learning process 3) To study academic leadership of school administrators that results in the teaching and child-centered learning process and 4) To study guidelines for developing academic leadership among school administrators that result in teaching and child-centered learning process. The research results found that : 1) Academic leadership of educational institution administrators; overall and each aspect is at a high level. 2) The teaching and child-centered learning process; overall and each aspect is at a high level. 3)The academic leadership of educational institution administrators, the teaching and child-centered learning process such as targeting, educational supervision within educational institutions, promotion and professional development and promotion of teaching and learning. 4) The guidelines for developing academic leadership among school administrators that affected in teaching and child-centered learning process should focus on 1) Target setting, the administrators use the principles of participatory process management to set goals consistent with the agency's policies. 2) Social network

creation, administrators use professional learning communities. Prepare and find development partners. 3) Educational supervision within educational institutions, administrators provide friendly supervision and give positive feedback. 4) Professional promotion and development, administrators encourage teachers to understand education law and skills in using digital technology. and 5) Promotion of teaching and learning, administrators encourage teachers to provide teaching and learning to their fullest potential. Develop the environment to be conducive to teaching and learning. Including building morale for teachers and educational personnel.

Keywords: The academic leadership , Educational institution administrator, The teaching and child-centered learning process

บทนำ

เนื่องจากในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัฒน์ ซึ่งเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านการศึกษา และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงประเทศต่างๆ ในภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วเหมือนโลกไร้พรมแดน ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและสร้างขีดความสามารถในการพึ่งตนเองและการแข่งขันที่รุนแรงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งส่งผลกระทบต่อการอยู่รอดขององค์กร ถ้าหากองค์กรใดที่สามารถยืนหยัดอยู่ได้ องค์กรนั้นจะต้องมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เพื่อจะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ได้กำหนดไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษา ตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการรวมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อย ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวดที่ 1 บททั่วไปในมาตรา 6 ได้กล่าวถึงการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในมาตรา 7 ได้กล่าวไว้ว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่มี ความภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และในมาตรา 39 ยังกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งงานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

การกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาย่อมส่งผลให้สถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคลสามารถจัดการศึกษา ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของตนเอง ซึ่งการจัดการศึกษาทุกประเภทและทุกระดับนั้นงานด้านวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ งานวิชาการเป็นงานหลัก เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนในเชิงคุณภาพและปริมาณ การบริหารงานวิชาการจะประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อเป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ การจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุดเป็นที่รวมหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ การจัดการศึกษาสิ่งเหล่านี้ให้บรรลุเป้าหมายนั้นได้ จำเป็นต้องอาศัยผู้นำโดยเฉพาะผู้นำทางด้าน

วิชาการ เพราะผู้นำทางวิชาการจะบริหารจัดการองค์การทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ และเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการบังคับบัญชามอบหมายบุคคลในกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ รวมทั้งจำเป็นต้องติดต่อประสานงานกับบุคคลอื่นอยู่เสมอ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความรอบรู้ทางด้านวิชาการทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมสามารถบริหารปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริมวิชาการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น (อัศนีย์ สุกิจใจ,2560,23)

สถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง เพื่อดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางด้านการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตำแหน่งที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดความร่วมมืออย่างมากจากครู เน้นกิจกรรมการเรียนการสอน ความสามารถในการโน้มน้าวจูงใจหรือชี้นำบุคคล ในสถานศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การส่งเสริม และสนับสนุนเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย นำความรู้ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติ หน้าที่ กำกับติดตามให้บุคคลทำงานเป็นระบบ แนะแนวประสานงานให้ความสะดวก สร้าง ความเชื่อมั่น ความนับถือ กำลังใจและความอบอุ่นในการร่วมงาน ดูแลให้ความช่วยเหลือ ให้ผู้ร่วมงาน ดูแลให้ความช่วยเหลือ ให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นมีจุดเน้นเพื่อการสร้างคนให้มีปัญญาเพราะปัญญาของคนในชาติมีความสำคัญยิ่งกว่าทรัพยากรใด ๆ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ สร้างความรู้ด้วยตนเองและสามารถถ่ายโอนความรู้ นำความรู้ไปใช้ได้ทั้งจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของผู้เรียน เน้นการผสมผสานสาระการเรียนรู้หรือเน้นบูรณาการค้นคว้าจากแหล่งความรู้หลากหลาย ทั้งแหล่งความรู้ที่มีชีวิตและแหล่งความรู้ที่ไม่มีชีวิต สามารถพัฒนาปัญญาหลากหลายด้านตลอดจนมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง อีกประการสำคัญสำหรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือการเปลี่ยนบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจากครูเป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 สิ่งสำคัญและจำเป็นที่ผู้สอนควรพึงปฏิบัติเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน อีกประการ คือ การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก บรรยากาศที่ดีหรือบรรยากาศ

เชิงบวกจะส่งเสริมให้ผู้เรียน มีสุขภาพจิตดี มีความตั้งใจใช้เวลาในการเรียนเต็มที่ ในทางกลับกัน บรรยากาศที่ไม่เหมาะสมจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจ ไม่ตั้งใจเรียน และอาจมีอคติที่ไม่ดีต่อผู้สอน (พิมพาพัญ ทองกิ่ง, 2563)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคที่ต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเน้นการพัฒนาของบุคลากร และเพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญา กรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการเรียนการสอนแต่ละวิธีจะส่งผลต่อการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนสำหรับการดำรงชีวิตในยุคที่เกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 130 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,662 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,792 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งขนาดประชากรตามขนาดกลุ่มประชากร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์□แกน (Krejcie & Morgan, 1970, 608-609) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 97 คน และครูผู้สอนจำนวน 335 คน รวมทั้งสิ้น 432 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย ผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช จำนวน 3 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Samplin)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

2.2 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช ผลปรากฏดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน (n = 432)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการกำหนดเป้าหมาย	4.10	0.294	มาก
ด้านการสร้างเครือข่ายทางสังคม	4.10	0.304	มาก
ด้านการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.13	0.361	มาก
ด้านการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพ	4.14	0.293	มาก
ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน	4.19	0.300	มาก
โดยรวม	**4.13**	**0.210**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.13) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน ($\overline{X}$= 4.19) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพ ($\overline{X}$= 4.14) ด้านการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\overline{X}$= 4.13) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมาย และด้านการสร้างเครือข่ายทางสังคม ($\overline{X}$= 4.10)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช ผลปรากฏดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน (n = 432)

กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง	4.17	0.358	มาก
ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.17	0.370	มาก
ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน	4.13	0.320	มาก
ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	4.15	0.312	มาก
ด้านตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	4.14	0.336	มาก
ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.15	0.308	มาก
โดยรวม	**4.15**	**0.223**	**มาก**

จากตารางที่ 2 พบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.15) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\overline{X}$= 4.17) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ($\overline{X}$= 4.15) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\overline{X}$= 4.15) ด้านตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ($\overline{X}$= 4.14) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$= 4.13)

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช และตัวแปรทั้ง 5 ตัว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ด้านการกำหนดเป้าหมาย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .757 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .623 และสามารถร่วมทำนายได้ร้อยละ 59.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายและขับเคลื่อนให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พัฒนาแผนงานวิชาการ สร้างเครือข่ายทางสังคม มีกระบวนการทำให้เกิดความยั่งยืน กำหนดค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยใช้การนิเทศแบบเชิงบวก แบบกัลยาณมิตร อาศัยผู้เชี่ยวชาญจากทั้งภายในและภายนอกในการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ให้เพียงพอและมีความพร้อม สนับสนุนและส่งเสริมครูตามความต้องการของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช ได้นำนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาวิเคราะห์เชื่อมโยงผลการดำเนินงานจัดการศึกษาในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นำมากำหนดเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่มาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย พัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิตาพร ตันเจริญรัตน์ (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การจัดให้มีสิ่งจูงใจกับครู การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การพัฒนาและสร้างมาตรฐานวิชาการ การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน การเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างการคุ้มครองเวลาในการสอน และการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน 2. ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การบริหารห้องเรียน การพัฒนาวิชาชีพ ความร่วมมือ การคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะทางเทคโนโลยี การทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง และความเป็นสากล 3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพิกา สุธาโพชน์ (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะ

ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก แรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 สามารถพยากรณ์แรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานได้ร้อยละ 73.10 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและระดับด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ O'Dounel & White (2005) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผู้วิจัยสุ่มโรงเรียนระดับมัธยมและให้ครู 4 คนและผู้บริหารโรงเรียนของแต่ละ โรงเรียนของ Hallinger ในแบบสอบถามมี 50 พฤติกรรม สำหรับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล พบว่า ครูรับรู้ว่าพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ของโรงเรียนเป็นตัวชี้ให้เห็นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน นอกจากนั้นยังพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีฐานะทางสังคมดี เชื่อว่าได้แสดงพฤติกรรมสัมพันธ์กับพันธกิจของโรงเรียนจะเป็นโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การอ่านสูงกว่า

2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการมีการประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษา สำหรับให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและเตรียมการสำหรับประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพ ได้มาตรฐานและคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา โดยมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 3 มาตรฐาน ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนการ

สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นมาตรฐานที่ 3 ในงานประกันคุณภาพการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา สร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลที่ได้มาให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธพงศ์ รักษา (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการนิเทศภายในกำกับติดตามผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการสอน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวรส ตาลกุล และปิยะนาถ บุญมีพิพิธ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารมีการใช้ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยได้รับเลือกเข้าสมการตามลำดับดับ คือ 1) ความผูกพันต่อองค์กร 2) บรรยากาศองค์กร โดยมีการทำนายได้ร้อยละ 78.90 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พลอยภัทร์ชา พยัฆฆ์รังสี และคณะ (2562) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก 2) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ Fennnimore (2009) ได้ศึกษา เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการเด็ก แรงจูงใจและพฤติกรรมของนักเรียน และการจะทำให้ผู้เรียนอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องอาศัยปัจจัยต่อไปนี้คือการเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องความรับผิดชอบและการพัฒนาความคิดในเรื่องผลงาน ความรับผิดชอบที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช และตัวแปรทั้ง 5 ตัว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ด้านการกำหนดเป้าหมาย ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมาย กำหนดขอบเขตงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา มีจุดเน้นที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณี วันกระจ่าง และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การสื่อสารเป้าหมาย การจัดการหลักสูตร การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การจัดการหลักสูตร และการตรวจความก้าวหน้าทางการเรียน ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 67 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยพร บุญใบ (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำ

ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรายุทธ สิมมาจันทร์ (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายและขับเคลื่อนให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พัฒนาแผนงานวิชาการ สร้างเครือข่ายทางสังคม มีกระบวนการทำให้เกิดความยั่งยืน กำหนดค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยใช้การนิเทศแบบเชิงบวก แบบกัลยาณมิตร อาศัยผู้เชี่ยวชาญจากทั้งภายในและภายนอกในการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ให้

เพียงพอและมีความพร้อม สนับสนุนและส่งเสริมครูตามความต้องการของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้เกิดกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งตัวแปรสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ เป็นมืออาชีพบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลทั้งองค์กร สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดผลดีทั้งตัวครูและผู้เรียน โดยผู้บริหารจะต้องมีความสามาถการปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ จะต้องเปลี่ยนบทบาทจากเดิมโดยการมีบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จตามที่ได้กำหมดเป้าหมายไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของมณีรัตน์ สุดเต้ (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผุ้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลในภาพรวมอยู่ทุกด้านในระดับมาก แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ได้แก่ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ผู้บริหารต้องมีการสำรวจและสอบถามความต้องการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำไปการจัดการเรียนการสอนของครู ชี้ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ด้านการบริหารจัดการผู้บริหารสร้างระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดเก็บข้อมูลให้มีความถูกต้อง ทันสมัย และมีช่องทางเข้าถึงอย่างหลากหลาย ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารต้องมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค จากนั้นกำหนดวิสัยทัศน์ และแผนกลยุทธ์ตามสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน และชุมชน จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เอื้ออำนวยสนับสนุนเรื่องของเทคโนโลยี ด้านการนิเทศ ผู้บริหารต้องมีการสังเกตการสอนของครูในรูปแบบที่หลากหลาย มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับจุดเด่นของการสอนที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัลลภ รัชนิพนธ์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มนิมิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มนิมิตใหม่ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 11 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตร ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการส่งเสริมให้มีการ

พัฒนาวิชาชีพ ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการคุ้มครองเวลาในการสอน ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรบานด้านวิชาการ และด้านการเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด 2) แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มนิมิตใหม่ พบว่ามีแนวทางในการพัฒนา จำนวน 8 แนวทาง คือ 1) ผู้บริหารควรร่วมกับครูในการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการ 2) ควรมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น 3) ควรมีการกำหนดให้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นแผนงาน 4) ควรมีการจัดให้มีกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้า 5) ควรมีการกำหนดปฏิทินวิชาการของโรงเรียน 6) ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม 7) ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 8) ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบแอคทีฟเลินนิ่ง

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช พบว่า สถานศึกษาที่มีคุณภาพผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ ขับเคลื่อนสถานศึกษาจนนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ นำความรู้ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ กำกับ ติดตาม ให้บุคคลทำงานเป็นระบบ แนะแนวประสานงานให้ความสะดวก สร้างความเชื่อมั่น สร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นสถานศึกษาที่มีคุณภาพจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความรอบรู้ทางด้านวิชาการเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมสามารถนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนไว้

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.

กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก.

ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปิยพร บุญใบ. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พรรณี วันกระจ่าง และชวน ภารังกูล. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี.* การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 6 ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย (น. 968-977).

พลอยภัทร์ชา พยัคฆ์รังสี และคณะ.(2562) *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2.* วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

พัลลภ รัชนิพนธ์. (2565). *แนวทางการพัฒนาผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มนิมิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พิมพาพัญ ทองกิ่ง. (2563). *บทบาทครูกับการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในศตวรรษที่ 21. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์* มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

มณีรัตน์ สุดเต้. (2563). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ยุทธพงศ์ รักษา. (2561). *การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

สรายุทธ สิมมาจันทร์. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สวรส ตาลกุล และปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2561). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7* จังหวัดปราจีนบุรี.วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 8(2).

อัมพิกา สุธาโพชน์. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

Fennnimore, B. S. (2009). Student-Centered Classroom Management. Albany: Delmar.

O'Donnel, R., J. and White, G., P. (2005). Within the accountability era: Principals' instructional leadership behaviors and student achievement. National Association of Secondary School Principals. NASSP Bulletin December 2005, 89(645). pp.56-71.